

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, כחן כסודרת מאמריהם עורך "אל הנשק" את האופציות הישראליות לשלום ולמלחמה. תחת הכותרת "פינוי עזה" הביא הפרשן לענייני המרחב של השבועון ראיות לכוננתה של מצריות לסלק כוחותיה מרצועת עזה, ולהסתלק מהגנה כלשהי על העניין הפלסטיני. כמדור המפלגות התפרסם דיווח על כנס אנשי האצ"ל הוותיקים בראשות עמיחי פאנלין (גונדר גירעון), במטרה לגייסם לשרות תנועת-החרות.

כתבו הצבאי של השבועון סקר את פעולת צה"ל ככונתילה, תחת הכותרת "ספורם האישי של כובשי כונתילה". התגברות המתח הביטחוני בישראל, כשלהי 1955, הולידה את ראשיתה של "קרן המנון" ואת קריאתו של ראשיה הממשלה, ראוי, משה

שרת: "הבו לנו נשק!" כתבי "העולם הזה" פרקו מידגם מקרי של אזרחים, שתמנו את חסכוניותיהם לקרן המנון. סופרו המשיטט של השבועון באירופה, עמוס קינן, ערך ראיון מוזר עם הודי לשעבר, המתאר את עולם העתיד בהנהגתם של עמי אסיה. כמדור הקולנוע פורסם ראיון עם במאי הקולנוע האיטלקי הנודע ויטוריו דה-סיקה.
כשער הגיליון: חייל מצרי מתאמן.

ישראל: סוף אוקטובר 1955 * קומוץ צבאי בערב

הכיפורים * הטיפשות בעיני יגאל אלון * 613 סוגי נשק

העם

נשפי בומביאה

אם יחקור היסטוריון באחרית הימים במה עסקה מדינת-ישראל בסוף אוקטובר 1955, יתכן וישפשף את עיניו בתמהון. אחרי עיון בכותרות העיתונים יצטרך להאמין, כי בטבע המרחב כולו במבול של סנקים, תותחים ומטוסי-סילון. לא היו למדינת-ישראל צרות חשובות יותר מאשר:

- אם תסכים תנועת-המושבים כי איש-קיבוץ, בן אותה המיפלגה, יהיה ש-רהחקלאות.
- אם ש-רהחקלאות יהיה מר קדיש לזו או מר ישראל בריהודה.
- אם ש-רהפנים יהיה מר ישראל בריהודה או מר משה שפירא.
- אם מר מדכי נמיר יהיה סתם שר בלי-תיק, או ש-רהחגונך, כדרישתו.
- אם תחת מר נמיר יכנסו לממשלה ד"ר דוב יוסף או מר פרץ נפתלי.
- דרישת הציונים-הכלליים (מטעמים תכטיטיים גריי דא) להקים ממשלה מקייר אל-קיר, היינו מחרות עד מפ"ם, השיב הארץ במאמר ראשי כי דרישה זו "חסרת משמעות. בלתי אם במצב בו אנו נעמוד על סף ה-מלחמה". וקבע: "הסכנה הגדולה ביותר (עוד) אינה עומדת לפנינו".

ראוי-שחורות עלולים להיזכר בתושבי העיר פומי-פאה, שערכו נשפיהוללות עוד שעות מעטות לפני ש-הלבה הלוהטת כיסתה את עירם; או בנוסעי אוניית-המותרות המפורסמת טי-טאריק, שהוסיפו לרקוד מבלי לדעת שאונייתם על-תה על קרחון והחלה ש-קעת במצולות.

אנשים פחות פסימיים יגידו רק זאת: שבשעתו הגדולה לא מצא עם ישראל את ה-מנהיגות הפוליטית והרוחנית שהוא ראוי לה.

דת

זמירות אסורות

בענין-המפרץ למד אמנון שווארץ, בן המשק, לחבב את נגינת המנדולינה ליד המדורה. הוא לקח עימו את הכלי היקר גם כשגוייס לצה"ל. בערבים משעממים

היה נוטלו לידיו, אוסף סביבו את חבריו ומנגן את הזמירות האהובות עליו. בערב יום-כיפור הרגיש עצמו אמנון בודד וערירי, רוב חבריו נסעו לחופש. הוא היה בתפקיד יום-כיפור, שהוא יום-עבודה במשקו השומרי-עירי, לא עשה עליו רושם מיוחד. שוב אסף מסביבו את החיילים, הובילם לקצה המחנה, הדליק מדורה והחל לפרוט על מיתרי המנדולינה. הרים למנגינה. לשמע המנגינה אץ למקום סמל-הדת של המחנה. לא משכה אותו אהבת המוסיקה. להיפך, קול השי-

אל הנשק?

מאזן האימה והמלחמה, כפי שהצטייר בעיני צייד מערכת העולם הזה, שמואל בק (ברתון), באינטרציה לטידת מאמרי העורך אל הנשק, שבה ניבחנו אופציות השלום והמלחמה של מדינת ישראל ומצריים.

רה בערב הקדוש הרעיד את מיתרי ליבו מזעם. הוא מיהר אל מפקד המחנה, הגיש תלונה. הרב הצבאי צירף את המלצתו.

לא היתה אחיזה רבה למישפט. אמנון לא נהג באופן פרובוקטיבי, שום פקודה של המטכ"ל אינה אוסרת נגינה בכל עת שהיא מחוץ לתפקיד. אולם המפקד מצא כי הדבר גורם להפרת סדר, וכן את אמנון ל-30 ימי מאסר בכלא. הק-ציב לחברו התל-אביבי 20 ימים. שני החיילים הועברו מן המחנה חזרה ליחידתם. השאר זוכו מאשמה, מאחר שלא השתתפו בקומוץ באופן פעיל. מפקד-החיל אישר את פסק-הדין, ניכה ממנו חמישה ימי מאסר. אמנון, יצא לכלא המטיל את מוראו על

כל חיילי צה"ל. שם לא יהיה לו מצב רוח מוסיקלי במיוחד. אולם נראה שעוד יהיה הד למנגינה: ח"כ מפ"ם, ישראל ברזילי, הגיש שאילתה לכנסת.

סטטיסטיקה

תשעה תיירים חמימים

1,751,826 תושבי ישראל אינם מבווי דדים כל כך, כפי שאפשר היה לחשוב לאור פגישות ג'נבה. מדי חודש מצטרפים אליהם בכל זאת כמה אלפי תיירים מכל קצות העולם, הנשארים בארץ, במוצע, 55 יום.

משך ששת החודשים הראשונים של השנה, למשל, ביקרו בארץ 23,467 תיירי רים (ביניהם: 458 צליינים). חלקם הנכבד (8,517 בסך הכל) בא מארצות-הבר, רית, רבים אחרים באו מאנגליה (2,752), צרפת (1,747), דרום-אפריקה (1,214) ותורכיה (967).

בקבוצות פחות מרוכזות באו כפי שגיי לה השבוע הירחון הסטטיסטי לישראל, התיירים מברזיל (256), קפריסין (223) ואפילו רומניה (8).

מעניינים עוד יותר מניעי הביקור. הרוב המכריע (15,185) בא למטרות תיור גרידא. מיעוט ניכר (2090) בא לבקר קרובים. אחרים באו בשליחות ממשלתם או מוכירות האו"ם (616). לשם הופעות אמנות וספורט (275) ואפילו למטרות ריי פוי (40).

אולם למטרה חשובה, אך לא תיירית, באו מעטים מאוד בכל זאת. רק תשעה תיירים חמימים, מבין 23 אלף תיירי המחצית הראשונה של שנת 1955, באו ארצה לשם השקעת-הון. אחרי הכל היו אלה עוד החודשים שלפני זינוק סילון הנפט בחוליקאת.

כדורגל

עלי דפנה יבשים

היה היה איש בברית-המועצות ושמו סטאכאנוב. בעבודתו ככורה פחם הוכיח פריון וכושר כה מעולים עד כי הפך שמו לתואר סובייטי מוכר. מיליוני אנשי שים בברית-המועצות מתהרים ביניהם היום על רכישת התואר סטאכאנוביץ.

אולם סטאכאנוב עצמו לא היה זוכה היום להיקרא על שמו, משום שלאחר שהועבר, כאות הוקרה על מסירותו וכושר ר, לשמש במישרה כבודה במישרד-העבודה הסובייטי, הוכיח אולת-יד כה רבה עד כי נעזש בעוון בטלנות, או, כפי שכינו זאת הסובייטים: "מנוחה על ודי דפנה והתרפקות על התהילת העבר".

מאה ושמונים מעקות. מסתבר כי הי"א ממלבס החליטו שלא להסתפק ב-תואר סטאכאנוביץ (שהיו ראויים לו לפני

"העולם הזה" 942, תאריך: 3.11.1955

שבועיים, בזכותם באליפות ישראל). אלא ההליטו להיות ראויים, כמוהו, גם לאז-לתרגל מחותלת בעלי-דפנה יבשים.

כי דווקא להפועל פתח-תיקוה, אלופת הליגה, קרה בתחרויות על גביע-שפירא דבר חסרת-תקדים בכדורגל הישראלי. אחי רי שהובילה ביתרון מכריע (2:0) בשני שלישי מישחק נגד מכבי חיפה, הסר תובב הכדור ב-180 מעלות וקרע את הרשת הפתח-תיקוואית, למרות היותה מור גנת בגבורה עילאית על-ידי יעקוב ויי סוקר, ארבע פעמים בזה אחר זה, שהנחילו למכבי חיפה ניצחון מכריע על הפועל פתח-תיקוה.

ישר לפסיכיאטר! מי שסבר כי כדורגל הוא דבר שבגופניות גרידא, היה משנה את דעתו אילו ראה מישחק אחד בלבד בין שתי הקבוצות האלרגיות זו לגבי זו: הפועל ומכבי תל-אביב, שהפי סיכופתולוגיה ממלאת במישחקן תפקיד מכריע יותר מהכושר הגופני. מרגע שמת יצבות השתים זו מול זו, כאילו עמדו על המיגרש שתי קבוצות אנשים אנמיים שאינם יודעים בעצם לשם מה הובאו.

אנשים

● המשורר חיים גורי על קרן המגן: "איני יכול להשתחרר מהמחר שבה המרה, כי סכום הכסף שייאסף לקרן-המגן שלנו עלול ליפול מהסכום הכולל שהוצא על-ידי קרנות הבחירות שלנו. לו, לפיכך, נעשה מאמץ לעבור את הסכום ההוא בלידה אחת, סמלית."

● בחנוכת כפר הרמב"ם אמר הרב הראשי הראשון-לציון יצחק נויסביץ: "בידי ישראל 613 סוגי-נשק סודיים, והם תרי"ג המיצות, אם נמלא את כל ה-מיצות נגיע לשלמות המולדת."

● בשידור לטלוויזיה הבריטית אמר ח"כ אחדות-העבודה יגאל אלון: "אנו הפסקנו את מלחמת השיחרור בשאיה של ההתקפה ואני בעצמי, בטיפשות רבה, נסוגתי מהטריטוריה המצרית על-מנת לפנות את הדרך להסכמי שביתת-הנשק."

● חברו לסיעה של יגאל אלון, ח"כ ישראל גלילי, על שיחות ג'נבה: "לא נסכים שבג'נבה תולח השמש ובמזרח התיכון ישחט השוחט."

● בעל תגובה מהירה היה בכנסת ח"כ באיר וילנר, שבשעת הדיון הר אחרון בכנסת, כאשר צעק עליו שר-הביטחון לשעבר פינחס לבון "בוגד!" השיב וילנר במכה ניצחת: "למה פיטרו אותך?"

● ח"כ חרות הד"ר יוחנן באדר, בתגובה על הצעת הציונים הכלליים להצי טרף לקואליציה: "המצב הוא חולה כל-כך, שאפילו רופא לא יוכל להועיל לו, מה יועיל איפוא רוקח". מאמר אחר של באדר, שעסק במדיניות-החוץ הישראלית, נפתח בציטטה בעלת רקע רפואי: "השפן הקטן שכח לסגור הדלת, הצטנן המיסכן וקיבל נזלת."

* אביו של שר-המישפטים, משה נויסים.

* מי שהיה אחרי-כך שר-הבריאות.